

Sygn. akt III AUa 578/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Elżbieta Gawda
	sędzia Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)
Protokolant: sekr. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2020 r. w Lublinie

sprawy A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 6 czerwca 2019 r. sygn. akt VIII U 1215/18

oddala apelację.

Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Elżbieta Gawda Krzysztof Szewczak

III AUa 578/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 marca 2018 r., znak:(...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił, że kapitał początkowy A. M. na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosi 112.276,89 zł. Organ rentowy do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględnił okresu pracy wnioskodawcy w 1986 r. w (...) Spółdzielni(...) (...)w L., ponieważ w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 9 stycznia 2018 r. nie wykazano przepracowanych dniówek oraz kwoty dochodu.

Z kolei decyzją z dnia 19 marca 2018 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił A. M. prawa do emerytury wcześniejszej, przyznawanej na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2018, poz. 1270 ze zm.) w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników

zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udokumentował wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz 15-letniego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 1 września 1977 r. do 30 marca 1991 r. na stanowisku kierowcy ciągnika jako pracy w szczególnych warunkach, ponieważ brak jest podstaw do uznania, iż prace polowe polegające na obsłudze ciągnika mogą być zaliczone do prac w transporcie przewidzianych w wykazie A, dziale VIII poz. 3, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Zdaniem organu rentowego praca kierowcy ciągnika powinna odbywać się w transporcie, a nie jako kierowanie tymi pojazdami przy wykonywaniu jakichkolwiek czynności w innych niż transport działach gospodarki. Dla zakwalifikowania pracy kierowcy ciągnika, jako wykonywanej w warunkach szczególnych, istotne znaczenie ma to, czy była ona wykonywana w transporcie, czy w ramach rolniczych prac polowych.

ZUS nadto wskazał, że w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym przez Syndyka Masy Upadłości (...) Spółdzielni (...) w L., nie został określony charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy, zgodnie z ostatnio powołanym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że do stażu pracy wnioskodawcy nie zaliczył okresu pracy w gospodarstwie rolnym jego rodziców od 1 czerwca 1971 r. do 2 września 1973 r., ponieważ nie został on wystarczająco udowodniony. Organ rentowy podniósł, że wnioskodawca nie określił, jakie prace wykonywał, ile dni w tygodniu oraz ile godzin dziennie.

W konkluzji organ rentowy, na podstawie dowodów dołączonych do wniosku o emeryturę oraz uzyskanych w toku postępowania administracyjnego, uznał, że wnioskodawca udowodnił łącznie 15 lat, 10 miesięcy i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych wymienionych w art. 6 i 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

A. M. złożył odwołania od obu powyższych decyzji. Z treści tych odwołań wynika, że nie zgadza się on z zaskarżonymi decyzjami i wnosi o ich zmianę poprzez uwzględnienie wszystkich okresów składkowych i nieskładkowych wskazanych we wniosku o emeryturę. Jednocześnie domagał się zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Okręgowym Zakładzie (...) Oddział (...) w L. na podstawie świadectwa pracy z dnia 3 listopada 1978 r., wskazując przy tym, że wykonywał tam przez 4 lata prace na koparce gąsienicowej.

W odpowiedziach na oba odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o ich oddalenie.

Postanowieniem z dnia 30 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zarządził połączenie sprawy A. M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L. w przedmiocie odwołania od decyzji o ustaleniu kapitału początkowego ze sprawą w przedmiocie odwołania od decyzji dotyczącej prawa do emerytury do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Na rozprawie w dniu 30 października 2018 r. strony podtrzymały swoje stanowiska. Wnioskodawca doprecyzował, że domaga się zaliczenia do ogólnego stażu ubezpieczeniowego okresu pracy w (...) Filii w O. w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 1986 r. oraz okresu pracy w gospodarstwie rolnym jego rodziców od 1 czerwca 1971 r. do 2 września 1973 r.

Na rozprawie w dniu 23 maja 2019 r. wnioskodawca dodatkowo sprecyzował, że domaga się uwzględnienia do kapitału początkowego okresu jego zatrudnienia w (...) w O. od 1 stycznia 1986 r. do 31 grudnia 1986 r. oraz wynagrodzenia za ten okres w wysokości takiej samej, jak wysokość wynagrodzenia osiągnięta w tym okresie przez T. M..

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 16 marca 2018 r. w ten sposób, że ustalił A. M. wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. z uwzględnieniem okresu pracy w (...) Spółdzielni (...) w L. od dnia 1 stycznia 1986 r. do dnia 31 grudnia 1986 r. i dochodu za ten okres w kwocie 111 060 zł. Oddalił w pozostałej części odwołanie od decyzji z dnia 16 marca 2018 r. oraz w całości odwołanie od decyzji z dnia 19 marca 2018 r.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że A. M., urodzony w dniu (...), nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. W okresie od 3 września 1973 r. do 26 sierpnia 1977 r. wnioskodawca był zatrudniony w Okręgowym Zakładzie (...) Oddział (...) w L. na stanowisku pomocnika maszynisty, a potem maszynisty. W okresie od 1 września 1977 r. do 30 marca 1991 r. wnioskodawca był członkiem (...) Spółdzielni (...) (...) w L., równocześnie był w niej zatrudniony na stanowisku kierowcy ciągnika i wynagradzany według zasad obowiązujących członków spółdzielni.

Pracownicy (...) pracowali w wymiarze ośmiu godzin dziennie, w przeciętnie sześciodniowym tygodniu pracy, od poniedziałku do soboty, a także w niektóre niedziele. Praca odbywała się cały rok, również w okresie zimowym.

Za wykonaną pracę członkowie Spółdzielni otrzymywali wynagrodzenie za przepracowane godziny, określone w wysokości procentowej od dniówki obrachunkowej ustalonej przez walne zgromadzenie spółdzielni, np. 20 % dniówki obrachunkowej za godzinę pracy oraz za akord. Sprawiało to, że ich miesięczne wynagrodzenie nie było stałe. Jego wysokość kształtowała się w zależności od liczby przepracowanych godzin oraz wysokości dniówki obrachunkowej. Wnioskodawca otrzymywał zarówno wynagrodzenie za przepracowane godziny, jak i wynagrodzenie akordowe.

W okresie członkostwa w (...) dochód wnioskodawcy wynosił:

- za 1977 r. – 25.340,00 zł;
- za 1978 r. – 79.549,00 zł;
- za 1979 r. – 78.400,00 zł;
- za 1980 r. – 75.665,00 zł;
- za 1981 r. – 100.610,00 zł;
- za 1982 r. – 151.220,00 zł;
- za 1983 r. – 239.950,00 zł;
- za 1984 r. – 220.536,00 zł;
- za 1985 r. – 111.060,00 zł;
- za 1986 r. – brak danych;
- za 1987 r. – 432.600,00 zł;
- za 1988 r. – 1.075.283,00 zł;
- za 1989 r. – 3.182.520,00 zł;
- za 1990 r. – 17.800.090,00 zł;
- za 1991 r. – 3.069.880,00 zł.

Z uwagi na to, że w toku postępowania likwidacyjnego (...) Spółdzielni (...) (...) zagubieniu uległa dokumentacja pracownicza za 1986 r., brak jest danych odnośnie liczby przepracowanych przez wnioskodawcę dni oraz wysokości osiągniętego dochodu z tytułu członkostwa i pracy w Spółdzielni w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 1986 r.

Decyzją z dnia 9 maja 1991 r. organ rentowy przyznał wnioskodawcy prawo do renty inwalidzkiej od dnia 30 marca 1991 r., zmienionej potem na rentę z tytułu niezdolności do pracy, która była wypłacana wnioskodawcy do 2001 r.

W dniu 31 stycznia 2018 r. A. M. złożył wniosek o emeryturę. Po dokonaniu analizy okresów podlegania ubezpieczeniu, organ rentowy wydał zaskarżone decyzje, uwzględniając wnioskodawcy do ustalenia wysokości kapitału początkowego oraz prawa do emerytury wyłącznie okres 15 lat, 10 miesięcy i 4 dni, w całości obejmujący okresy składkowe.

Sąd Okręgowy dokonał powyższych ustaleń na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego oraz aktach osobowych wnioskodawcy, a także na podstawie dowodów z zeznań świadków.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków: L. M. i T. M., którzy w sposób spójny, jasny i rzeczowy przedstawili istotne dla sprawy okoliczności, jak zakres czynności wnioskodawcy w okresie wykonywania pracy w (...), wymiar jego czasu pracy oraz sposób wyliczania wynagrodzenia za pracę. Jednocześnie oboje świadkowie potwierdzili, że wnioskodawca w spornym okresie, tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 1986 r., pozostawał członkiem Spółdzielni i pracował w niej, natomiast braki w dokumentacji kadrowej z 1986 r. wynikają z faktu zagubienia dokumentacji pracowniczej i dotyczą w jednakowym stopniu wszystkich zatrudnionych w tym czasie w Spółdzielni pracowników. Relacja świadków w pełni przekonuje, jeżeli zważy się na fakt, iż wspólnie z wnioskodawcą pracowali w (...): L. M. była zatrudniona od 1980 r. do 1992 r. jako księgowa, zaś T. M. w latach 1979-1992 będąc członkiem Spółdzielni pracował jako mechanik maszyn. Świadkowie z racji swoich obowiązków pracowniczych znali organizację Spółdzielni oraz specyfikę czynności wykonywanych przez wnioskodawcę na stanowisku kierowcy ciągnika. Sąd Okręgowy podkreślił, że w/w świadkowie są osobami obcymi dla wnioskodawcy, niezainteresowanymi wynikiem postępowania, tym samym nie mieli żadnego interesu w składaniu zeznań niezgodnych ze stanem rzeczy w istocie.

Przeprowadzone w sprawie niniejszej dowody z dokumentów zostały ocenione również jako wiarygodne, bowiem zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawa, przez kompetentne osoby, w ramach przysługujących im uprawnień. Ich wartość dowodowa nie była kwestionowana przez strony w toku procesu. Z tych względów dowody te zostały uznane pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy mając na uwadze wynik postępowania dowodowego uznał, że odwołanie od decyzji o ustaleniu wysokości kapitału początkowego zasługiwało na uwzględnienie w części, natomiast odwołanie od decyzji odmawiającej prawa do emerytury jako bezzasadne podlegało oddaleniu w całości.

Sąd I instancji zwrócił uwagę na to, że w sprawie niniejszej wyłoniło się kilka kwestii spornych. W pierwszej kolejności wnioskodawca domagał się uwzględnienia do wysokości kapitału początkowego, ustalonego przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji z dnia 16 marca 2018 r., okresu jego zatrudnienia w (...) w O. od 1 stycznia 1986 r. do 31 grudnia 1986 r. oraz wynagrodzenia za ten okres w wysokości takiej samej, jak wysokość wynagrodzenia osiągnięta przez T. M.. Okres ten został zakwestionowany przez organ rentowy z uwagi na okoliczność, że w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 9 stycznia 2018 r. sporządzonym przez Syndyka Masy Upadłości (...) w L. nie wykazano przepracowanych przez wnioskodawcę dniówek oraz kwoty dochodu za 1986 r.

Sąd Okręgowy zacytował następnie treść art. 173 ust. 1 oraz art. 174 ust. 1-3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1270 ze zm.). Wskazał nadto, że szczegółowe zasady postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe określają przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. Nr 237, poz. 1412). Stosownie do § 22 ust. 1 tego rozporządzenia, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Zgodnie z przyjętą linią orzecznictwa dokumenty sporządzone przez pracodawcę, z uwagi na okoliczność, że wydający je podmiot nie jest organem władzy publicznej, ani organem wykonującym zadania z dziedziny administracji publicznej, podlegają weryfikacji co do zgodności z prawdą w kontekście całokształtu materiału dowodowego, a ich treść nie jest dla sądu wiążąca (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 czerwca 2005 r., I UK 351/04 – OSNP 2006, nr 5-6, poz. 90; z dnia 20 października 2005 r., I UK 41/05 – OSNP 2006, nr 19-20, poz. 306 oraz z dnia 29 stycznia 2008 r., I UK 192/07 – LEX nr 447272).

Sąd Okręgowy podniósł, że przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło ustalić w sposób pewny, iż w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 1986 r., wbrew treści wskazywanego przez organ rentowy zaświadczenia z dnia 9 stycznia 2018 r., wnioskodawca był zarówno członkiem, jak i wykonywał pracę na rzecz (...). Wskazane zaś przez organ rentowy braki w w/w zaświadczeniu o pracy i dochodach w zakresie ilości przepracowanych przez wnioskodawcę dniówek oraz wysokości osiągniętego przez niego za ten okres wynagrodzenia są wynikiem zagubienia dokumentacji pracowniczej Spółdzielni. W konsekwencji powyższego ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił do wysokości kapitału początkowego wnioskodawcy okres jego zatrudnienia w (...) od 1 stycznia 1986 r. do 31 grudnia 1986 r.

Sąd I instancji uznał również za zasadne przyjęcie do wysokości kapitału początkowego wnioskodawcy dochodu za 1986 r. w takiej wysokości, w jakiej wnioskodawca uzyskał go w 1985 r., tj. w kwocie 111 060 zł. Zdaniem Sądu Okręgowego brak było podstaw do przyjęcia dochodów za ten rok w wysokości uzyskanej przez T. M., ponieważ zajmował on inne stanowisko w Spółdzielni i otrzymywał inne wynagrodzenie, niż wnioskodawca. Odnośnie zaliczenia do wysokości kapitału początkowego okresu pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców, Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na to, że przepis art. 174 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie wymienia takich okresów, zaś katalog w nim zawarty ma charakter zamknięty w tym znaczeniu, że okresy w nim nieprzewidziane nie mogą zostać uwzględnione. W związku z tym w pozostałej części Sąd Okręgowy oddalił odwołanie od decyzji z dnia 16 marca 2018 r.

Na uwzględnienie nie zasługiwało odwołanie od decyzji z 19 marca 2018 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury.

Sąd Okręgowy zacytował następnie treść przepisów art. 184 ust. 1 i 2 oraz art. 32. ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także § 2 ust. 1, § 3 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.)

Sąd I instancji podniósł, że wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, nie jest także członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Zdaniem Sądu Okręgowego organ rentowy słusznie natomiast uznał, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach oraz nie udokumentował wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Na uwzględnienie nie zasługiwało żądanie wnioskodawcy zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy od 1 września 1977 r. do 30 marca 1991 r. w(...) Spółdzielni (...) (...)w L. na stanowisku kierowcy ciągnika. Sąd Okręgowy podkreślił, że w tym okresie wnioskodawca był członkiem tej Spółdzielni. Zgodnie zaś z utrwaloną linią orzecznictwa okres pracy wykonywanej w ramach członkostwa w(...) spółdzielni (...) nie może być zaliczony do okresów pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Charakter pracy członka takiej spółdzielni nie odpowiada bowiem warunkom zatrudnienia określonym w art. 22 § 1 Kodeksu pracy, ponieważ z istoty członkostwa wynikają prawa i obowiązki niewystępujące w stosunku pracy. Członek (...) spółdzielni (...) nie może być zatem jej pracownikiem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16 lutego 2016 r., III AUa 882/15 – Legalis nr 1433045).

W związku z tym Sąd Okręgowy uznał że, bezprzedmiotowe stało się badanie zasadności żądania wnioskodawcy zaliczenia do ogólnego stażu ubezpieczeniowego okresu jego zatrudnienia w gospodarstwie rolnym rodziców od 1

czerwca 1971 r. do 2 września 1973 r., ponieważ nawet w przypadku uwzględnienia w/w okresu, wnioskodawca nie legitymuje się stażem co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 16 marca 2018 r. w ten sposób, że ustalił kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r. z uwzględnieniem okresu pracy w (...)Spółdzielni (...) (...)w L. od dnia 1 stycznia 1986 r. do dnia 31 grudnia 1986 r. oraz dochodu za 1986 r. w kwocie 111 060 zł. W pozostałej części odwołanie od decyzji z dnia 16 marca 2018 r. oraz w całości odwołanie od decyzji z dnia 19 marca 2018 r. oddalił.

Apelację od tego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w części dotyczącej pkt I, w zakresie w jakim został uwzględniony przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego dochód za 1986 r. w kwocie 111 060 zł, organ rentowy zarzucił mu:

a/ naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 174 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 1270 ze zm.) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uwzględnieniu przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego dochodu za 1986 r. w kwocie 111 060 zł, w przypadku gdy brak było podstaw do dokonania takiego ustalenia;

b/ naruszenie prawa procesowego poprzez przekroczenie wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów, polegające na niezachowaniu wymagania wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, co doprowadziło do wadliwych ustaleń faktycznych oraz na sprzeczności ustaleń sądu z zebranych w sprawie materiałem dowodowym.

W konsekwencji tych zarzutów organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania również w części uwzględniającej przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego dochodu za 1986 r. w kwocie 111 060 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchYLENIEM zaskarżonego wyroku.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 – OSNC 1999, z. 3, poz. 60; z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143; z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98 – LEX nr 50863; z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 227/03 – LEX nr 585855; z dnia 20 maja 2004 r., II CK 353/03 – LEX nr 585756; z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09 – LEX nr 518138; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 – LEX nr 602700).

W toku postępowania apelacyjnego sporna była jedynie kwestia, czy przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego wnioskodawcy A. M. winien był uwzględniony jego dochód z tytułu pracy wykonywanej na rzecz(...) Spółdzielni (...) (...)w L. za 1986 r. w kwocie 111 060 zł. W apelacji organ rentowy wyraźnie zaznaczył, iż nie kwestionuje zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego wykonywania przez A. M. pracy na rzecz (...) Spółdzielni (...) (...) w L. w okresie od dnia 1 stycznia 1986 r. do dnia 31 grudnia 1986 r.

Jak słusznie zauważył apelant, w postępowaniu przed Sądem I instancji nie udało się przeprowadzić dowodu z akt osobowych A. M. oraz dokumentacji płacowej za 1986 r., w którym wykonywał on pracę na rzecz (...) Spółdzielni (...) (...)w L. w ramach członkostwa w tej Spółdzielni, z uwagi na zaginięcie tej dokumentacji. Z zeznań przesłuchanych w sprawie niniejszej świadków: L. M. i T. M. również nie wynika wysokość dochodu wnioskodawcy jako członka (...) w L. za 1986 r. Okoliczność ta nie zwalniała Sądu Okręgowego z obowiązku ustalenia wysokości dochodu ubezpieczonego osiągniętego w spornym okresie, tj. za 1986 r., w którym wykonywanie przez niego pracy na rzecz (...) w L. nie było kwestionowane przez organ rentowy, o czym była już wyżej mowa. ZUS nie przedstawił w apelacji przekonujących

argumentów przemawiających za uznaniem braku podstaw do przyjęcia, że za 1986 r. wnioskodawca osiągnął dochód w wysokości co najmniej takiej samej jak za 1985 r. W tym miejscu należy zauważyć, że zgodnie z art. 174 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 53 ze zm.) podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych m.in. w art. 15 tej ustawy. Stosownie natomiast do art. 15 ust. 2a ostatnio powołanej ustawy, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Oczywiście przepis ten nie może mieć zastosowania w sprawie niniejszej, ponieważ dotyczy on ubezpieczonych pozostających w stosunku pracy, a więc zatrudnionych na podstawach wskazanych w art. 2 Kodeksu pracy (umowa o pracę, powołanie, wybór, mianowanie oraz spółdzielcza umowa o pracę), natomiast A. M. w 1986 r. wykonywał pracę w ramach członkostwa w (...) Spółdzielni (...) (...) w L. (art. 155 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze – t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 275). W związku z tym przy ustalaniu wysokości dochodu za 1986 r. osiągniętego przez ubezpieczonego z tytułu zatrudnienia w ramach członkostwa w (...) w L. należało zastosować mechanizm jak najbardziej zbliżony do tego, który został określony w art. 15 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Taki właśnie mechanizm zastosował Sąd Okręgowy ustalając wysokość dochodu wnioskodawcy za 1986 r., a mianowicie przyjmując, że dochód ten powinien być określony w takiej samej wysokości jak wysokość dochodu, który A. M. osiągnął w poprzednim roku, tj. w 1985 r. Zabieg taki był ze wszech miar uzasadniony jeśli weźmie się pod uwagę następujące okoliczności: po pierwsze, faktem powszechnie znanym, niewymagającym dowodu, jest to, że poczynając od 1980 r. przez cały okres lat osiemdziesiątych ubiegłego stulecia inflacja oraz średnie wynagrodzenia pracownicze w gospodarce narodowej systematycznie, z roku na rok, rosły. Tytułem przykładu można wskazać, że średnie miesięczne wynagrodzenie za pracę w gospodarce narodowej w latach 1984-1987 odpowiednio wynosiło:

- w 1984 r. – 16 838 zł;
- w 1985 r. – 20 005 zł;
- w 1986 r. – 24 095 zł;
- w 1987 r. – 29 184 zł

(vide: M.P. 1990 r., Nr 21, poz. 171). Systematycznie wzrastało również minimalne wynagrodzenie za pracę. Odpowiednio wynosiło ono:

- od 1 września 1982 r. – 5 400 zł (M.P. 1982 r., Nr 11, poz. 164);
- od 1 stycznia 1987 r. – 7 000 zł (M.P. 1987 r., Nr 2, poz. 10);
- od 1 stycznia 1988 r. – 9 000 zł (M.P. 1987 r., Nr 37, poz. 316).

Po wtóre, w latach 1982-1985 oraz 1987-1988, w których osiągnięte przez ubezpieczonego dochody zostały udokumentowane (vide: zaświadczenie o pracy i dochodach ubezpieczonego spółdzielcy z dnia 9 stycznia 2018 r. – koperta – k. 34), najniższy dochód osiągnął on w 1985 r. W tej sytuacji w pełni uzasadnione było, jak to uczynił Sąd Okręgowy, przyjęcie przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego A. M. dochodu za 1986 r. w takiej samej wysokości jak dochód za 1985 r., tj. w kwocie 111 060 zł. Biorąc pod uwagę wzrost średniego wynagrodzenia za pracę w gospodarce narodowej oraz poziom istniejącej wówczas inflacji, jest wielce prawdopodobne, że osiągnięty przez ubezpieczonego dochód za 1986 r. był znacznie wyższy od wysokości tego dochodu ustalonej w zaskarżonym wyroku. Przemawia za tym okoliczność, że wnioskodawcy jako członkowi zarządu (...) w L. przysługiwało prawo do 5 dodatkowych dniówek obrachunkowych. Jednak brak pewnych dowodów potwierdzających wyższą od przyjętej przez Sąd I instancji wysokość dochodu za 1986 r. sprawia, że takiego ustalenia w sprawie niniejszej nie można było dokonać. Zawodzą również inne metody ustalenia wysokości dochodu ubezpieczonego za 1986 r., np. jako średniej dochodów za 1985 r. oraz za 1987 r. $[(111\ 060 + 432\ 600) : 2 = 271\ 830]$. Średnia ta wynosząca 271 830 zł jest bowiem wyższą

aż o 160 770 zł od wysokości dochodu osiągniętego za 1985 r., a na przyjęcie takiego wzrostu dochodu za 1986 r. w stosunku do roku poprzedniego brak jest jakichkolwiek dowodów.

Reasumując należy stwierdzić, że w okolicznościach sprawy niniejszej w pełni uzasadnione było przyjęcie, że wysokość kapitału początkowego A. M. winna być ustalona z uwzględnieniem dochodu za 1986 r. w wysokości odpowiadającej dochodowi osiągniętemu za 1985 r., tj. w kwocie 111 060 zł.

Mając na uwadze te wszystkie okoliczności, zarzuty przedstawione w apelacji należało uznać za całkowicie chybione.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.